

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA: MESAJ OMAGIAL CONSACRAT CELOR 190 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE

Elena PINTILEI,

ORCID 0009-0005-1294-4150

**Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Materialul relevă activitatea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, identificând poziționarea acesteia ca lider național al domeniului, ca ancoră în societate și ca avocat al comunității bibliotecare.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, biblioteca națională, mesaj aniversar.

Abstract: This article attributes the activity of the National Library of the Republic of Moldova, identifying its position as a national leader in the field, an anchor in society, and an advocate of the library community.

Keywords: National Library of the Republic of Moldova, national library, anniversary message.

Excelențele Voastre, Stimate Domnule Ministru, onorați oaspeți, prieteni și colegi!

Este o onoare pentru mine să moderez celebrarea a 190 de ani de la înființarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova! Ca urmare a acestui remarcabil eveniment, voi avea posibilitatea să Vă comunic despre realizările noastre, despre importanța instituției bibliotecare pentru cultura, cercetarea, educația și economia țării noastre. La fel, împreună cu echipa managerială din cadrul BNRM, am inițiat provocarea de a ne întâlni în prima linie cu Dvs, pentru a discuta și a gândi idei noi de colaborare, dar și oportunități de rezolvare a unor probleme.

În calitate de manager al principalei instituții de profil din țară, îmi revine rolul să prezint Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM), în special statutul ei identitar național, acoperind trei aspecte principale: BNRM ca lider național, ca ancoră în societate și BNRM – avocatul

comunității bibliotecare.

Rolul primar prin care se identifică o bibliotecă națională este cel de lider național al domeniului de activitate.

Legea cu privire la biblioteci din Republica Moldova, articolul 8, stabilește expres atribuțiile BNRM. Totodată, BNRM este „cheia peisajului instituțiilor naționale culturale și icoană arhitecturală a biblioteconomiei naționale”. Activitatea acesteia se extinde de la Planul de acțiuni pentru anul curent, programe derulate, subordonate obiectivului de îndeplinire a misiunii specifice unei astfel de instituții: capitalizarea și conservarea moștenirii intelectuale prin organizarea, prelucrarea, valorificarea și disponibilizarea, prezervarea patrimoniului documentar național, până la noi modalități de promovare a lecturii, la sprijinirea refugiaților din Ucraina, de la protejarea și celebrarea grupurilor indigene până la facilitarea cercetării incluzive, de la facilitarea unui management deschis

până la asumarea unor roluri de conducere în domeniu, prin dezvoltarea politicilor de lectură ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare.

Fiind o instituție publică, subordonată Ministerului Culturii al Republicii Moldova, BNRM lansează inițiative și programe, implementează proiecte care aduc plusvaloare intelectuală și socială la nivel național și european. Convingerea noastră este că Biblioteca Națională a Republicii Moldova, prin natura sa, are posibilitatea de a produce un impact social național. Acesta este un privilegiu, dar este și o mare responsabilitate. Exemplul nostru poate inspira, declanșând schimbări în dinamică pozitivă pentru tot Sistemul Național de Bibliotecii. Și aceasta se întâmplă datorită unei echipe de profesioniști consolidați și ancorați la cârma domeniului. Acestor bibliotecari le aparține potențialul de a avea inițiative, de a fi cei care transformă o idee nouă în realitate, creează sinergii cu sistemul de bibliotecii din țară și reprezintă sistemul în exterior.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova deschide calea în dezvoltarea de servicii și programe noi, care apoi sunt preluate mai larg în domeniu, bazându-se pe lecțiile învățate, contribuind la dezvoltarea și promovarea societăților durabile. În calitate de exemplu este activitatea Centrului Pro-european de Servicii și Comunicare și a Centrului de informare ONU, din cadrul BNRM, care au drept obiectiv promovarea Agendei ONU 2030.

Biblioteca Națională este prima instituție ce a utilizat tehnologiile avansate pentru a digitaliza accesul, dar și colecțiile de carte de patrimoniu, care din anul 2010 sunt parte a platformei digitale EUROPEANA, un serviciu necesar atât mediului academic, cât și utilizatorului cotidian.

Centralizarea unor activități relevante majore, activitatea metodologică, stocarea datelor statistice care reflectă activitatea bibliotecilor din țară, dar și a caselor de cultură și a școlilor muzicale, recepționarea rapoartelor cu privire la activitatea bibliotecilor, monitorizarea datelor pe aceste platforme necesită profesionalism și dedicație. Evenimentele naționale, precum Forumul Ma-

nagerilor din SNB, Simpozionul științific *Anul bibliologic*, Programul Național LecturaCentral, Forumul Național al Cercetărilor, au devenit în timp platforme benefice de comunicare și consolidare a domeniului pe plan național. Gândite și organizate la cel mai înalt nivel, aceste activități oferă colegilor din bibliotecile publice din țară suport considerabil și o resursă veridică de a-și dezvolta competențele, dar și de a prezenta realizările. Beneficiile acestor platforme sunt considerabile, iar rețeaua națională de bibliotecii devine mai puternică, mai performantă, deschizând noi posibilități de acces activ la informație și documente.

Prin acest rol de lider, oferind în fiecare an prioritățile profesionale de dezvoltare, în mod direct, Biblioteca Națională a Republicii Moldova își folosește capacitatea unică de a fi inovatoare, de a-și asuma riscurile pe care ceilalți nu le pot face și, astfel, promovând puterea bibliotecilor de a avea un impact pozitiv, de a face cu adevărat un serviciu în comunitățile pe care le servesc.

Al doilea rol care îi revine unei bibliotecii naționale este rolul de „ancoră” a domeniului, grație colecțiilor pe care le deține și ofertei de servicii pentru societate. Suntem mândri de bogăția colecțiilor pe care le gestionăm și natura unică a acestora, ca parte integrantă a patrimoniului național scris. Biblioteca Națională a Republicii Moldova pe parcursul a 190 de ani a realizat misiunea de salvagardare a colecțiilor, care necesită expertiză, condiții benefice pentru păstrare și valorificare, cu o mare responsabilitate pentru viitor. Da, fără îndoială, se merită! Colecțiile Bibliotecii Naționale sunt memoria acestei palme de pământ Basarabia, sunt reflexele și oglinda istoriei noastre strămoșești. În mod clar, aceste colecții nu oglindesc perfect nici trecutul, nici timpul prezent. Știm că mentalitățile, părtinirile din trecut au modelat abordarea cunoașterii, în ansamblu, și a istoriei poporului român, în particular. În ultimii 30 de ani ne-am învățat să reevaluăm, să rectificăm istoria acestui popor, oferind posibilitate și oportunitatea istoricilor să vină cu noi realizări științifice, utilizând colecțiile universale ale BNRM. Se știe, cu bună credință, că colecțiile BNRM au o va-

loare incomparabilă. Aici se regăsesc ideile care au schimbat lumea, au modelat deciziile politicienilor, istoriile personalităților, ale instituțiilor publice etc. Un exemplu viu poate fi și reconstituirea recentă a Istoriei milenare a Teatrului Național „Mihai Eminescu”, realizată parțial și grație colecțiilor păstrate în instituția noastră. Colecțiile Bibliotecii Naționale sunt resurse esențiale pentru cercetătorii care lucrează pentru a înțelege atât trecutul, cât și prezentul, dar și pentru a ne ajuta să facem un viitor mai bun! Să fim mândri de colecțiile de memorie pe care le păstrăm, să le prețuim, să ne asigurăm că le vom transmite viitoarelor generații, care vor veni aici, după noi. Colecțiile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova sunt inedite și ele oferă durabilitate culturii naționale și europene.

Biblioteca Națională și-a asumat un rol principal în mișcarea culturii deschise, lansând inițiative și identificând noi modalități de a pune oamenii în contact cu moștenirea scrisă. În special, în cursul pandemiei, am susținut inițiative eficiente pentru a contribui la accesarea conținuturilor online, astfel încât toți cei interesați de colecțiile bibliotecilor să le poată accesa, atât pentru educație, pentru bunăstare, cât și pentru cercetare.

Identificarea de noi modalități inovatoare care ar permite conexiuni cu colecțiile deținute, pentru a le pune cu adevărat să lucreze în serviciul societăților noastre, este o modalitate-cheie prin care, în special, Biblioteca Națională a Republicii Moldova diferă de alte instituții info-documentare!

Și pentru a reveni la mesajul meu, dar și la acele funcții pe care le are o bibliotecă națională pentru o țară, este necesar să repet că suntem o putere, prin bogăția pe care o gestionăm, având în vedere complexitatea colecțiilor noastre, serviciilor oferite, recunoscute în comunitatea bibliotecară din țară și de peste hotare!

Pe parcursul acestor frumoși 190 de ani, colaboratorii Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova au desfășurat o amplă activitate științifico-bibliografică și biografică, care a permis sugerarea necesității de a continua cercetările și a dus la identificarea de noi resurse informaționale, de noi

personalități marcante ale culturii, istoriografiei internaționale și naționale. Astăzi, efectuând o analiză a publicațiilor științifico-bibliografice elaborate și editate pe parcursul anilor, constatăm că aceste realizări sunt parte a moștenirii culturale naționale și europene și au un rol important în valorificarea patrimoniului național scris. La fel și structura Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova fost adaptată modelelor europene, care ulterior a asigurat suportul de cercetare științifică, biografică, bibliografică, editorială din cadrul instituției, dar și al multor biblioteci departamentale și centrale din Republica Moldova, răspunzând sarcinilor și exigențelor Reformei bibliotecare și rolului resurselor editoriale în realizarea noii concepții ale BNRM: abordare teoretică, reglementare a sistemului de ediții, ciclul tehnologic al editurii. Biblioteca abandonează repertoriul de publicații de până la 1992 și, sintetizând experiența avansată în domeniul activității editoriale din România, Franța, Italia, țările baltice și scandinave, constituie un nou sistem de ediții. Calendarul Național, publicație ce a depășit peste 30 de ediții, este cartea de vizită nu doar a BNRM, ci și a țării noastre.

Pe lângă asistența practică a bibliotecilor publice din țară, BNRM a fost și rămâne lider în domeniu, deținând o poziție unică de a transmite mesajul comunității bibliotecare către guvernanți. Nu există un drept divin al bibliotecilor. Biblioteca Națională a Republicii Moldova lucrează pentru impact și este capabilă să-l argumenteze. În acest sens, nouă ne revine misiunea de a convinge factorii de decizie că bibliotecile noastre sunt indispensabile pentru cultura țării noastre și că, într-adevăr, investiția în ele aduce profituri sociale serioase.

Suntem în drept să spunem: „Stop!” data viitoare când o autoritate publică pretinde că bibliotecile sunt de modă veche și nu mai sunt necesare comunităților. Și, pentru aceasta, toate bibliotecile au nevoie de vocile noastre ca „majorete” ale *advocacy*. În mod clar, nu vorbim despre felul de activitate de *advocacy* pe care o pot face asociațiile de bibliotecari. Asociațiile beneficiază de statutul lor de ONG-uri, de organizații ale societății civile, independente de politică și

guvern. Asociațiile pot vorbi mai tare sau cel puțin mai public, lucrând cu mass-media, influențatorii, politicienii sau alte sectoare. ABRM poate fi mai directă în ceea ce face și poate să atenționeze despre ceea ce fac guvernele și unde merg, în special dacă greșesc. Dar aceasta nu este întreaga imagine. Rolurile publice ale Asociației Bibliotecarilor și Bibliotecii Naționale se pot completa reciproc atunci când este vorba de a reprezenta instituțiile info-documentare ca factori sociali importanți.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova este portavoce a domeniului biblioteconomic.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova este cu adevărat o instituție puternică din țară!

Deci acestea sunt, în opinia mea, cele mai importante trei moduri în care Biblioteca Națională deține un rol relevant în societate.

Cum am menționat mai sus, grație colecțiilor și serviciilor oferite suntem jucători-cheie în construirea unor societăți durabile, informatizate și dezvoltate.

Prin acțiunile noastre și prin *advocacy*, putem oferi instituțiilor noastre cea mai bună șansă pentru un viitor durabil.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova oferă o platformă, un spațiu pentru răspândirea exemplurilor de leadership, care îi pot inspira pe alții.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova este un catalizator pentru generarea de noi idei și perspective, o structură pentru dezvoltarea standardelor care ne permit să lucrăm împreună, o voce pentru bibliotecii în forurile europene și internaționale.

Prin această muncă, deținem un rol atât de important în societate și nu am nicio îndoială că, doar împreună, cu energia, cu imaginația, cu intelectul colegilor mei din această sală, Sistemul Național de Biblioteci din țară va continua să se dezvolte.

La final, doresc să menționez că prezența cărților a fost și rămâne a fi un act de sfințenie în cultura oricărui națiunii, deoarece prin grija de tezaurul livresc se manifestă tendința spirituală către veșnicie, iar cărțile prezintă izvorul nesecat de cunoștințe, înțelepciune și prin acestea – memoria neamului!

Biblioteca Națională a Republicii Moldova a fost și va fi păstrătoare de memorie a neamului românesc din Basarabia!

Va mulțumesc!

La mulți ani, dragi colegi!